

A polgári Magyarország a szó politikai értelmében a két választási forduló között jött létre. Az a 2,5 millió választó, aki mellettünk tette le a voksát, nem valami ellen szavazott, nem valamiféle indulat vezérelte, hanem éppen fordítva: tudatosan voksolt egy program, egy világgép mellett – nyilatkozta lapunknak Kövér László, a Fidesz – Magyar Polgári Párt országos választmányának elnöke, aki kitért arra is, hogy nemcsak a polgári oldalon, hanem a baloldalon is zajlik a pártok közötti integráció. Ott azonban „a kis hal eszi meg a nagy halat”. Kövér László az új kormány szavai és tettei alapján úgy tartja, hogy az MSZP részéről hangoztatott, a nemzeti közepéről szóló retorika teljesen hiteltelen.

■ KIS FERENC-SZAJLAI CSABA

Sikerült-e már feldolgoznia önnek, illetve a Fidesz – Magyar Polgári Pártnak az áprilisi választások eredményét, azt, hogy gyakorlatilag győztesnek tűnő pozícióból veszítettek?

– Nem vagyok benne biztos, hogy mindenkinek sikerült feldolgoznia. Más kérdés, hogy egy párt a választásokat követő második napon már készül a következő választásra. Ha lelkileg talán nem is, de politikai értelemben feldolgoztuk a kudarcot, illetve ennek a folyamatnak a végét jelentő június 15-i kongresszus, amelynek éppen a választások értékelése lesz a legfontosabb napirendi pontja. A tagság felé elszámolunk az elmúlt négy esztendővel, és ebbe beletartozik a választási kampány, valamint az eredmények értékelése is. Ambivalens érzésekkel viszonyulok a választás eredményéhez. Már-már a kezünkben éreztük az újabb négy esztendő mandátumot, és hasonlóképpen voltak ezzel a Fidesz szimpatizánsai, a polgári érzelmű szavazók is. Részenben ez bosszulta meg magát, hiszen ha a második forduló megelőző lélektani helyzet már az első forduló előtt létrejön, azaz veszélyben érezzük a Fidesz választási győzelmét, akkor talán többen mennek el szavazni, így a vereségből győzelem is lehetett volna. Ebben látom a legfontosabb okát annak, hogy nem mi alakíthatunk kormányt. Úgy is mondhatnám: az MSZP „földharcban” meglepett bennünket. Olyan szavazókat tudott mozgósítani, akik eddig még talán egyetlen választáson sem vettek részt. Ez nem az utolsó néhány hónap, hét vagy nap eredménye. Ennek a tömeglélektani előfeltételét az a durva, mocskoló, lejárató kampány teremtette meg, amelyet 1998 nyara óta folytattak minden eszközzel a kormánnyal, Orbán Viktorral, a Fideszrel és a párt politikusaival szemben. Mire letel a négy év, a közélet iránt különösebben nagy affinitást nem mutató választók jelentős részében egyfajta pavlovi reflexként alakult ki az elutasítás, az ellenszenv, a gyűlölet érzése, amelyet már csak megfelelő módszerekkel „mozgási energiává” kellett alakítaniuk a választások napján. Olyan embereket vittek el a szavazófülkéig, akik a szó szoros értelmében ott haltak meg, vagy pedig – mint ahogy erre is nem egy példa volt a beszámoló alapján – olyanokat is, akik egyenesen a kocsmból mentek szavazni. Nem valami mellett, hanem valami ellen. Minden más magyarázat, ok, hiba, ami az elmúlt négy év kormányzati munkájában, a kampányban fellelhető volt, természetesen szintén elemezhető, de összességében ezek nem adnak magyarázatot a választási vereségre.

– Közbevetésként: ebben az is közrejátszott, hogy a Fidesz kommunikációs hibákat követett el, illetve nem vette elég komolyan a durva kampány mozgósító erejét.

– Ennek a negatív kampánynak a jelentőségét nem becsültük le. Négy évben keresztül folyamatosan azt éreztük, hogy iszonyatos mértékben hátráltatja a kormányzati munkát. Részenben azért, mert jobb sorsra érdemes energiákat kötött le a kormányzati politikuskor oldalán, részben pedig azért, mert nem tudunk arról beszélni, amiről szeretnénk volna: az ország valós problémáiról. Az 1990 óta zajló médiaháború legmocskosabb fejezete az elmúlt négy esztendő. Felkészületlenek voltunk abból a szempontból, hogy alábecsültük azt a mélységet, ahová még le lehet eszkeszkedni, mind az ellenzéki politikusok, mind a sajtó részéről. Például nem voltunk felkészülve arra, hogy egy nagy példányszámú bulvárlap megrágalmazza a Fidesz egyik elnökségi tagját, egy megyei jogú város polgármesterét azzal, hogy ol-

csó szexipari szakmunkásokat foglalkoztat a maga kedvére a város határában. Ehhez kapcsolódik az a történet, amely szerint az illetékes főszerkesztő szűkebb szerkesztőségi körben azt találta mondani: neki egymillió forintot ez a kis affér megér. Ez rávilágít arra, hogy nincs az az aljasság, amit nem követtek el, hogy visszazerezék kedvenceiknek a hatalmat. Ennek ellenére – s ez hiba volt – bízunk a felmérések számaiban. De miért is ne tettük volna, hiszen minden közvélemény-kutató cég, függetlenül attól, hogy jobb- vagy baloldali pártszimpátiával gyanúsították-e meg, hasonló eredményeket produkált: az MSZP támogatottságát kis mértékben alulértékelték, a Fideszt pedig túlbecsülték.

– Orbán Viktor az utóbbi hetekben több interjúban is megjegyezte, hogy a média területén talán több konfliktust kellett volna felvállalni, s nem sikerült igazán megszerezni a polgári nyilvánosságot...

– Ez 1990 óta állandóan felbukkanó téma. A polgári gondolkodási választók, ha ketten-hárman összegyűlnek, akkor ez az első vagy a második kérdés, amely szóba kerül. Valahányszor részt vettem ilyen találkozókon, arra figyelmeztettek: úgy járhatunk, mint az Antall-kormány, ha nem tudunk a médiával mit kezdeni. Azt gondolom azonban, hogy a szűkre szabott jogálmami keretek között nem lehet ennél sokkal többet tenni a média-erőviszonyok módosításáért. Magyarországon valóban sajtószabadság van, és a média munkatársainak döntő többsége nemhogy az ellenféllel szimpatizál, kötődik hozzá ezer szállal érzelmi, egzisztenciális és kulturális értelemben, hanem különböző okok miatt mélyen gyűlöl is bennünket. Most nem a Fideszről, a mi politikusainkról beszélek, hanem arról a polgári értékvilágról, amelyet többen között a Fidesz is képvisel. Ameddig ezen újságírók számára fórum adódik, addig mindezt nem lehet megtiltani, befolyásolni. A személyiségi jogok védelme érdekében azonban többször kellett volna előrelépni az elmúlt négy évben, különös tekintettel arra, hogy ez – szemben a kétharmados parlamenti többséget igénylő sajtó- vagy a médiatörvénnyel – az úgynevezett felelős törvényalkotási körbe tartozik. Tehát visszatérve az előző példára, ne úszhassa meg egymillió forinttal egy rágalmozó, ha jogerős bírói ítélettel elmarasztalják. Egy másik példát említve: Áder János, az Országgyűlés akkori elnöke a tavasszal nyert jogerősen egy polgári pert az egyik hetilappal szemben, amiért is 700 ezer forint nem vagyoni kártérítést ítélt meg számára. Mondhatnám némi iróniával, hogy a Magyar Köztársaság egyik legfontosabb jogi méltóságának becsülete a független magyar bíróság ítélete szerint 700 ezer forintot ér. Ameddig anyagi értelemben olcsóbb lesz a politikai ellenfeleket nagy példányszámú lapokban lejáratni, mint ugyanezekben a lapokban hirdetés felület vásárolni a programok közzétételére, addig nem nagyon várhatunk változást. Elszalasztottuk azt a lehetőséget, hogy valamilyen törvényhozási eszközzel próbáljuk módosítani ezt a meglehetősen kártékony társadalmi gyakorlatot.

– Térjünk át a jövőre! Kibontakozni látzik a pártok felett álló, ám alulról szerveződő polgári mozgalom, amelyben olyan prominens Fidesz-politikus is részt vesz, mint Orbán Viktor. Mennyire segítheti ez a kezdeményezés az egységes jobbközép erő, akár a pártunió létrejöttét is?

– A választásokon elvesztettük a kormányzás lehetőségeit, de nyertünk is valamit, ami egyedül nekünk van meg, amivel az ellenfelünk nem rendelkezik. A polgári Magyarország a szó politikai értelmében a két választási forduló között jött létre. Ez a 2,5 millió választó, aki mellettünk tette le a voksát, nem valami ellen szavazott, nem valamiféle indulat vezérelte, hanem éppen fordítva: tudatosan voksolt egy program,

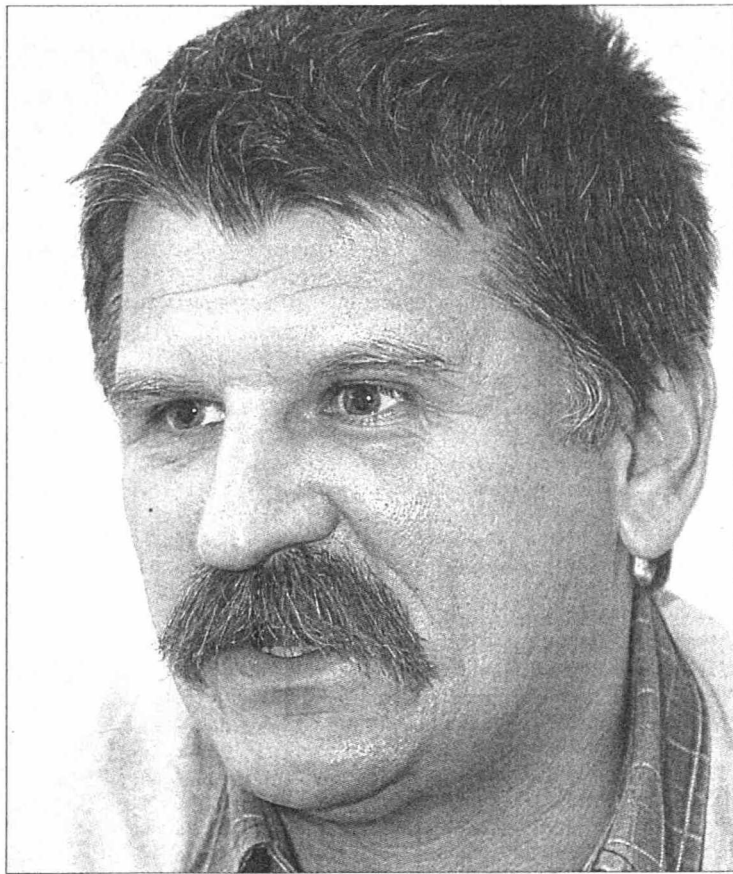

FOTO: TÓTH TIBOR

Csak idő kérdése a teljes polgári egység

Kövér László az új kormány hiteltelen retorikájáról

egy világgép mellett. A Kossuth téren megjelent, történelmi léptékben is példátlanul nagy tömeg fegyelmezettsége, méltósága a polgári Magyarország nemcsak számbeli, hanem erkölcsi erejét is mutatja. Ezért próbálják a kampányt követő időszakban is gyűlölködve lejáratni, erkölcsileg hiteltelensíteni ezt a politikai közösséget, amely az elmúlt négy esztendő kormányzásának, politikájának az eredményeként ébredt saját öntudatára, erejére. Megpróbáljuk ezt az erőt keretek közé szervezni, hogy az emberek a következő négy esztendőben is folyamatosan át tudják élni a hovatartozásukat, legyen kihez fordulniuk a véleményükkel akkor is, ha nincs kampányidőszak, amikor „normális” módon csodogál a politika folyamata. Ezt szolgálják azok a polgári körök, amelyek most ezerszámra jönnek létre, lehetővé téve, hogy koncentrikus körökbe szerveződjének a Fidesz köré mindazok, akik ebbe a táborba tartoznak. Attól függően tud bárki egyre beljebb lépni ezekben a körökben, hogy mennyi ambícióval rendelkezik, mennyi energiája, szabad ideje van, milyen mértékben kíván részt venni a közéletben. Ha valaki be akar lépni a Fideszbe – mint ahogy mostanában nagyon sokan vannak ilyenek –, szívesen látjuk.

– Ez a szerveződés mennyiben segítheti a pártpolitika szintjén az egységes jobboldal létrejöttét?

– Szokás különböző publicisztikákban, elemzésekben leírni, hogy a magyar politikai élet azáltal válik kétpólusúvá, kétpártivá, hogy különböző pártközpontokban, a politikusok fejében ilyen forgatókönyvek születnek, amelyeket aztán sikerül is végrehajtani. Ez ostobaság. A magyar választók szabad akaratukból választottak, és négyévenkénti választásukkal egyre inkább leegyszerűsítik a politikai mezőnyt, azon józan belátásnak engedve, miszerint Magyarország problémáira nincs öt-hat érvényes válasz, legfeljebb kettő. Az egyik az, amelyet a posztkommunista baloldal kínál, a másik pedig a polgári táboré. Az egységesülő szavazóbázis – amelynek része a kiscsapatági tagság, a vidéki pa-

rasztpolgárok éppúgy, mint a volt kereszténydemokrata, az MDF-es vagy Fidesz-szavazók – kibontakozó politikai aktivitása valóban segíti a polgári összefogásban érdekelt politikusokat azoknak a személyes ambícióknak vagy nosztalgiaiknak a leküzdésében, amelyek hátráltatják a szervezőmunkát. Csak idő kérdése az egység megvalósulása, amely ha máshogy nem, úgy jön létre, hogy a parlamentben két párt kap helyet. A baloldalon egyébként éppúgy zajlik az integráció, mint a polgári oldalon, csak ott sokkal diszkrétebben. Az MSZP és az SZDSZ jóval kevesebbet beszél az egységesülésről, miközben valójában annak az érdekes folyamatnak vagyunk a szemtanúi, mely során a kis hal eszi meg a nagy halat.

– Az új kormányról szólva az már látszik, hogy az első száznapos csomagot nagyrészt teljesítik, ugyanakkor kérdéses, mi várható ezt követően. Hogyan látják a Medgyessy-kabinet első intézkedéseit – a leváltásokat vagy a közbeszerzési eljárás elmaradását – a Fidesz soraiból?

– Azt hiszem, éppen a Magyar Nemzet hasábjain mesélte el egyszer János György azt a régi kínai mesét, amely a skorpióról és a krokodírról szól, és az a tanulsága, hogy a skorpió azért marja meg az őt a hátán a folyón átvívó krokodilt, mert ilyen a természete. Tehát az MSZP és az SZDSZ is csak azt teheti, ami a természetéből fakad, ami a lényege. Én nem tartozom azok közé – de kevesen is vannak ilyenek a polgári oldalon –, akik egy pillanatra is hittek azokban az ígéretekben, azokban a szép szavakban, amelyek a nemzeti közepéről, a kiegyezésről, a lövészárcok betemetéséről szóltak. A baloldal mindig a politikai ellenfelei hulláival temette be a lövészárcokat, ezt soha nem szabad elfeledni. Magyarország nem Bosznia, ezért egyelőre itt még csak a rágalmozásig, a fasisztának bélyegzésig, a szellemi likvidálásig, legfeljebb a baseballütőig mennek el. De ezek az emberek ma is megtehetik, amit tegtek 1956 után, ha erre a körülmények lehetőséget nyújtanának.

– A társadalom felé megfogalmazott szociális ígéretek döntő többségét ugyanakkor bizonyára teljesítik, hiszen össze lesznek az önkormányzati választások.

– Természetesen az MSZP szempontjából sem mindegy, hogy azok az erőviszonyok érvényesülnek-e vidéken, amelyek áprilisban a két fordulón megmutatkoztak. Nem mindegy az sem, hogy ki lesz a főpolgármester. Valószínű, hogy Budapest következő főpolgármesterét nem Demszky Gábornak hívják majd. Feltéve, ha nem játsszák el megint azt, amit 1998-ban, amikor az MSZP jelöltje visszalépett Demszky javára. Ez nagyon megalázó eljárás volt a szocialisták szempontjából. Ha most is ez történik, növekszik ugyan az esély arra, hogy ismét baloldali többség legyen a fővárosban, de ez bizonyára nem tesz jót az MSZP önértetének, ha van ilyen egyáltalán.

– Mit szól Kovács László szocialista elnök Trianonnal kapcsolatos kijelentéséhez, hogy meg kell tanulnunk kicsiknek lennünk?

– Kovács Lászlónak azt tanácsolom, hogy ne erőlködjön, mert neki ez már sikerült. Mi pedig továbbra is tartjuk magunkat ahhoz a jelmondathoz, amelyet a kampányban is használtunk: igenis, merjünk nagyok lenni! Ez az ország, ez a nép tizenkét Nobel-díjast, több mint száz olimpiai aranyérmest adott a világnak, és elég csak kimenni a Millenárisra, az Álmodók álmodói kiállításra – addig, amíg be nem zárják a kicsiség vagy inkább a kisserőség jegyében –, hogy meglássuk, mi mindent teljesítünk le Európa és a világ kulturális teljesítményei közé az asztalra. Egy ilyen országban, ha valaki arról beszél, meg kell tanulnunk kicsiknek lenni, az valójában vagy a saját komplexusait vetíti a politikára, vagy pedig méretetlenül gonosz módon tör a saját országára, nemzetére ellen. Kovács Lászlóról és kormányáról sajnos mind a kettőt el tudom képzelni. A most hivatalba lépett kormányban példátlan módon a parlamentben éppen csak beküsző 5,36 százalékos szabad demokraták kaparintották meg a minisztériumoknak számszerűleg is majdnem a felét. Valójában nem négy tárcát kaptak, hanem – a gazdasági és közlekedési tárca összevonásával – ötöt. A kultuszárca „szocialista” vezetője az SZDSZ reklámembere volt a kampányban. S az igazságügy-miniszternek, sőt Medgyessy Péternek is több kötődése van az SZDSZ-es világhoz, mint bármi máshoz. Ennél is fontosabb, hogy az MSZP-ben már régen nincs meg az 1990-ben, sőt még 1994-ben is fellelhető sokszínűség, ideológiai, értékrendbeli pluralizmus, mivel az SZDSZ-hez hű liberális csapat ledarálta a pártban belüli ellenfeleit, és kilugozta, ideológiamentessé tette az MSZP-t. Mindez lehetővé teszi azt, hogy egy kisebbség kormányozza ne csupán az MSZP-t, hanem rajta keresztül az egész országot. Az SZDSZ egy olyan élős-ködő az MSZP testén, amely nem az életnedveit szívja ki, hanem behatol a gazdaságba, s szép lassan a maga képére írja át annak genetikai programját. A folyamat – amely 1992 óta tart – lassan a végéhez közeledik. A nemzeti közepéről szóló retorika ezáltal teljesen hiteltelen blabla, amelyet a tettek, sőt a szavak is az első napokban, hetekben megcáfolnak.

– Megtörhet-e az új kormány külpolitikája miatt az a folyamat, amelyet a Fidesz a nemzet határokon átvívelő újraegyesítésének nevez? Ön szerint veszélybe kerülhetnek a státustörvény eredményei?

– A státustörvény legnagyobb eredménye, erénye az, hogy egyáltalán létezik. Egy idős székely fejzete ki a legjobban ennek a lényegét, amikor azt mondta: nem az az érdekes, hogy valódi kedvezményeket tud-e nyújtani számukra, hanem az, hogy ha a Teremtő magához szólítja, a Biblia mellett a magyarigazolvány is a kezében lehessen. Ezt az erkölcsi erőt – amelyet a baloldalon nem is értenek, mert valószínűleg még soha nem éreztek – már nem tudják elveszni, ez maradó. Ugyanakkor árárokat okozhatnak: annál mélyebbre például már nem lehet süllyedni, mint amikor egy, a határon túli honfitársainkért felelős vezető az erdélyi magyar egyházi ingatlanok visszaadása ügyében a románok oldalára áll. Ennél világosabb bizonyítékát nem lehet adni annak, hogy a jelenlegi kormánynak semmi köze nincs a nemzethez. Visszatérünk oda, ahol már egyszer Horn Gyulával jártunk: Medgyessy Péter valóban tízmillió magyar állampolgár – közbizonyos értelemben vett – miniszterelnök.